

ЖЕНСКИ ПОКРЕТ

ОРГАН АЛИАНСЕ ЖЕНСКИХ ПОКРЕТА У КРАЈЕВИНИ С. Х. С.

Администрација: Кнез Михаилова 46/1.

Уредници:
АЛОИЗИЈА ШТЕБИ
ДАРИНКА СТОЈАНОВИЋ

Београд, 1 јуна 1927.
БРОЈ 11. — ГОДИНА VIII.

Власник за А. Ж. П.
МИЛИЦА ДЕДЈЕР

Излази 1 и 15 у месецу. — Годиниша претплате
48 динара. — Примерак 2 динара.

Пред изборима за Народну Скупштину.

Професионални политичари, такозване политичке вође, у нервозном су расположењу у току овог три месеца. До 11. новембра, морају за себе придобити широку масу бирача, да их опет прокламују за своје представнике, који су овлашћени да говоре у име народа. Слушаћемо читав три месеца лепа обећања са свих страна, уверавају нас да је бело прило и црно бело — стара игра, која се понавља свуда пред изборима. Ова игра, по своме ефекту нарочито заљубљива за онега, који студира психологију масе, не привлачи много нас жене, јер се не можемо научити ничим добром, лепом или корисном.

У овој изборној борби интересе нас нешто савијају горе, наставља да ли ће који између безбројних кандидата — који ће без изузетка уверити да их воде најистините идеје демократије, — обећати, а после у парламенту и испунити, идеју вођа демократије: равноправност. Равноправност свију грађана је база за даље извођење идеје демократије, а она тражи да и жене добију право гласа, исто онако, као што га имају и мушкарци — опште и једнако за све законодлаже.

У правим приликама политичке вође су пријављива нама жене да треба да добијемо право гласа, пријављују се чак и то, да су пријављивале присталице права гласа за жене, а сад се гужва најзанима пријавља да своје пријавље и своје пријављиве спроведу у живот. Многе политичке партије обавезује њихов програм да се боре за право гласа за жене. Да ли можемо очекивати од тих партија да се чврсто зазму за право гласа за жене?

Тврђа, да наше жене не траже право гласа и да због тога политичке партије нису обавезане да се експонирају за то право, само је празан изговор. Нећемо набројавати колико пута и у каквим приликама су жене наше изражавале трај свој захтев на митинзима, конференцијама и у публикацијама, нећемо данас набројати факта, која говоре противно. Само зато да ли је есенцијална ма које политичке партије оправдана она чека да јој се дитану жеље и захтеви? Да ли није од виталног интереса за сваку политичку партију, да износи на површину оно, што тражи дуго времена, што тражи напредак и развојак народа? Да ли је институција политичких вођа оправдана, ако они само тако рећи не спроведу својим пријављивама све оне идеје, које воде у бољу будућност? Да ли није њихова дужност, коју су примили на себе заједно са правом да се зову вође, да сами потраже сва средства која би им гарантовала то право у најширем опсегу? Ако су наше политичке вође у истини искрени поборници демократије, за равноправност својим пријављивама све оне идеје, које воде у бољу будућност, да задовоље целокупан народ, они морају тражити да жене, трај велики део народа, не остану и даље грађани са изузетним положајем, искључене да сарађују на најважнијим задатцима, које треба испунити за добро свију нас.

Старни разлози против равноправности жене са мушкарцем у политичком животу не постоје. Ако је

који између политичких вођа толико необављан и површан, да се служи аргументима који употребљавају дилетански научници и дилнички авантуристи живота, против захтева жена — слободно, с њиме ће борба бити лака. Као што има међу женама, тако има међу мушкарцима таквих, којима се може порицати квалификација за корисне чланове друштва. Да ли се таквим мушкарцима одузимају грађанска права? Бити је то демократски, да се не обазире на оне, који чине изазетак, већ на оне неупредне и годе, који обилио, и без ларше, оне гуђавају живот, напредак и срећу народа. И жене су у тим редовима. Оне раде, покривају се законима, плаћају порезе, кроз своја друштва помажу социјални рад а државу, за чије добро оне раде, одређа им је у своме устројству, улогу Шекспирови принца: принц је своју улогу извршио, може да иде!

Хиљаде и хиљаде наших селачких жена раде од зоре до мрака, хиљаде и хиљаде радница муче се по фабрикама да подижу економски живот, хиљаде учитељица, предане својој узвишеној позиви, сеју дан за даном семе за будућност својих деце. Хиљаде младих девојка, жешћих и живих, труде се по канцеларијама да својом Маршаловићу повесе народни капитал, лекарке, професорке и т. д. — све су у служби народа и државе. Читава ова армја наугнених и интелектуалних радница, којима је рад живот и живот рад не вреди толико, да би могла бити равноправна са оним варшким дембелом, који краде богу дане и који мисли, у својој глупости, да је његова статистичка важност од есенцијалности оних милиона жена, које стварно омогућавају живот и напредак.

Правна демократија не познаје привилегије. Политичка права, која важе само за мушкарце, привилегија су. Жене би се спрјателе са привилегија мушкарца, кад не би свакодневно слушале изјаве политичких вођа о демократији, о правом демократијуму. Кад би они изјавили да је демократијум ограничен само на мушкарце, да су само они народ, јер само они имају политичка права и у могућности су да одлучују о животу народа и државе, — а да су жене ван тога мушко-демократског система — рачуни би били јасни а жене би биле свесне да су искључене из народне заједнице и удекле би своју делатност по томе. Али такве изјаве до сала нисмо чуле, напротив, несебичан рад жене за добро народа и државе био је толико пута прослављен. Зато жене нестрпљиво чекају да поправе неправду, која им је наместа од оних, који су је учинили. Такав чин очекујемо од наших политичких партија, од наших политичких вођа, јер бити свесне поведоци да су постали свесне свом правом посланства као апостоли демократије, да се у њима пробудила свест и да ће из слободне воље поправити оно што су извршили. Аланса Женских Покрета.

Интернационални Женски Савез.

Селиони егзекутивног комитета и сталних комисија Интернационалног Женског Савеза одржане у Женеву од 7-17 јуна.

У присуству 150 делегата на 32 државе отворила је Леди Албертин, творца и председница Интернационалног Женског Савеза, 7 јуна седнице егзекутивног комитета и председница сталних комисија у Атенеуму. Овом састанку Леди Албертин је придавала највећи значај у историји Интернационалног Женског Савеза, и зато није чудо, што из многих земаља видимо потугне делегације из оне земље да у стучу на законодавства, јер имају право гласа.

Рад у комисијама био је врло интензиван и трајао је пет дана. У њима председавају жене, које имају стручну спрему и које су својим радом стекле светску популарност. У комисијама су третирана питања која су добро проучили делегати Народних Савеза и задовољство је било слушати о успешима жена у онема земаљама, где су оне могле да учествују на законодавства, јер имају право гласа. Значајне су резолуције донете на овом скупу: о утицају и раду жене да општи мир, заштити жене раднице, детета и његове матере, жене у служби, о борби против проституције, васпитању омладине и тежња да се омладина целога света доведе у већу, о штетности филма као трговачког предузећа и његове користи у васпитању и т. д.

Нарочиту важност овај скуп је имао у томе што је Интер. Жен. Савез дошао у већу са Друштвом Народа и другим највећим светским установама.

Најодлучнији експерти Друштва Народа упознали су делегате са најтежим његовим проблемима. Тако смо чули о разоружању и интелектуалној сарадњи у Друштву Народа. Г. Алберт Тома, говорник о заштити Савеза под заштитом се ратификоване конвенције о поћном раду и о заштити материнства у земаљама, где то да се није учињено. Велики интересовање изазвао је реферат о економској конференцији. Циљ рада у свима правцима је општи мир на коме све жене треба да раде.

Ерик Друмонд, примачица Леди Албертин и национална председница у Друштву Народа нарочито је тражила помоћ Интер. Жен. Савеза, који има за собом 30 година успешних рада и 40.000.000 чланица. Напоменуто је да жене треба у својој домовини да обавештају свакога о значају Друштва Народа и да ће се на тај начин сатрти два највећа његова непријатеља — равнодушност и незнање.

Г. Чамбрелен, на ручну, коју је у част Савеза Друштва Народа приредио И. Ж. С. у присуству г.г. Пол Бонкур, Шалоје, Бенеша и других угледних личности Савеза, изазвао је Интер. Жен. Савез мајком Друштва Народа и напоменуто да Савез, као права мајка, треба да подржи Друштво Народа у његовим првим корацима, да у истини поставе велики суд, који ће све међународне судове да регулише. Том приликом говорили су г.г. Пол Бонкур и Бенеш.

Занимљива предавања била су врло привлачна јер су најинтересније сјетљиве говорнице узале учешћа. Односе наш са осталим председницима

био је врло удран и оне су увек показивале великог интересовања за нашу земљу.

Г-ђица Ани Христић обавила је на опште задовољство своју тешку секретарску дужност.

Београд. Лепосава Петковић.

Програм рада Мале Женске Скупштине.

Као што смо објавили у претходном броју, доносимо данас у целост програм рада Мале Женске Скупштине, израђен према досадашњим резолуцијама, донетим на састанцима М. Ж. А. Овај ће програм дати могућност свима нашим чланицама да се упознају са циљевима и тежњама М. Ж. Скупштине.

Програм Феминистички.

1. Политичка права.

Право гласача за жене под истим условима као и мушкарци су дата и законима. Подједнаке статусе да човечка и жени, како у националним законодавствима, тако и у интернационалним.

2. Породично право.

а) Једнаког супружника у погледу управе личном имовином, као и личним отплатима, под којима су дата и мушкарци. Оба родитеља морају имати иста права и исте дужности према својој деци, они су дужни заједно и једнако за своју породицу.

б) Супружник који се бави искључиво домаћим газдинством, има право на половину зараде свога супружника, који доприноси зарадом ван куће, смањујући да су оба рада подједнако важна и корисна.

в) Право туторства над децом има онај родитељ који не живи. Ако је јан од супружника није морално квалификован да може бити тутор, други супружник има право да постане самостојан тутор деце.

г) Обитанци мора бити лекарски преглед пре склапања брака.

д) Цивилни брак да се призна као легалан, а црквени брак да се пусти на вољу супружника.

ж) Жени мора да се омогући да приликом удаје за странца има могућности да сама бира да ли ће задржати своју националност или приети мужељеву.

е) Развод брака мора бити олакшан и извршен на подлози апсолутне једнакости супружника.

3. Радоно Право.

а) Тражити приступ жена у свима гранама рада под истим условима као и мушкарци, и исте услове за напредак.

б) Да награда за раднице оба пола буде подједнака.

в) Да подједнако право на рад у свима гранама имају и уште и неште жене.

г) Никаква заштита рада жениног не сме бити неметрута. Загонска заштита материнства мора бити тако изведена да неогоршава ван економски положај.

д) Право удруживања мора бити дозвољено свима радницама (оба пола) и право штрајковања не сме бити забрањено.

Заштита деце.

1) Угитати да се у законодавству обезбеди највиша заштита деце, и да се у будућности држава М. Ж. А. унесе што веће суме за издржавање деце која се налазе у материјалној или моралној невољи.

2) Да се извоједи законска заштита деце узимајући за основ следеће тачке:

а) да се истраживање оца законом олакша;

б) једнака одговорност родитеља према деци рођеној у браку или ван брака;

в) једнакост пред законом деце рођене у браку или ван брака;

г) да се осигурава отаџбањство деце рођене ван брака, да се утврди на стварање једне кесе, која ће се издржавати прогресивним порезом оца ванбрачне деце; из те кесе ће се издати подједнако издржавање свом ванбрачној деци, издржавање материма за време трудноће, наме трошкова за порођај, и издржавање за најмање 6 месеца после порођаја;

д) да се међународним уговорима издати став, који ће напустио отаџбину да одговара својим обавезама;

е) да се на критичану украин ознаку „незаконито“ или „непознат“ отац.

Друштвени морал.

Друштвени морал мора бити једнак за човека и за жену.

Проституција мора бити законом забрањена.

Сви закони и одређе, које приву у погледу морала разлику између мушкарца и жене, морају бити укинати, и све одређе односно друштвеног морала морају се строго односити како на жену тако и на мушкарца.

Пацифистички програм.

Мала Женска Антанта желећи живи да се у југоисточном делу Европе постигне дефинитиван и сталан мир, и сматрајући да ће се тиме припремити пут да се осигура мир у целој Европи на и у целој свету, увиђа за програм свога рада следеће принципе:

1) Сматрајући да се може постићи сталан мир само систематском припремом за мир, противље се свакој поцифичкој, која би имала за циљ да подстиче империјалистички и милитаристички дух.

2) Противи се сваком тајном савезу, споразуму или уговору закљученом у циљу да створи сметњу за стварање економског или политичког мира, који би јаче приближио наше земље.

3) Сматра да би се најпре допринело политичком и економском абихењу међу нашим земљама пропагирањем:

1) Царинске уније и укидања царина;

2) Да се усвоји политика, која би имала за циљ унификацију, разрађивања и побољшање комуникационих средстава, да би се олакшао промет и створило што тежње веће суму нашим државама.

3) Да се тежи остварењу организације морских пристаништа на тај начин, да она послуже интересима свих земаља.

4) Да све земље, мале или велике, имају подједнаке обавезе према националним мањинама.

5) Да се обезбеди заштита мањина тако изабрана, да би им се осигурао културни, економски и социјални развој.

6) Друге стране, свака пропаганда званична или приватна, која би се водила у циљу да пробуди националистички дух мањина у другој земљи, мора се искрено избегавати.

7) Васпитање омладине у искреном мирољубивом духу, тако да код нових генерација подмине осећање за осуда и непријатељства према свим народима, и да се избори на изнаставе све, што би могло проузроковати осећање мрље и презирања.

8) М. Ж. А. сматра да је Друштво Народа једна институција, која би била у могућности да стварно осигура светски мир, и изражава жељу да Друштво Народа усвоји следеће

принципе: 1) да се престане са привилегијом великих сила; 2) да се изврши кодификација права и дужности националних мањина; 3) да народи буду брже заступани у Лиги Народа преко својих делегата.

Б) М. Ж. А. желе да Друштво Народа оствари јединице принципа облигатне арбитраже и општег разоружања, који сматра као један од најсигурнијих средстава да се постигне оштри мир.

Резолуције Економске Комисије М. Ж. А.

1) Организације, чланови М. Ж. А. стараће се да сви трговачки уговори буду закључени на бази што је могуће већих царинских олакшања.

2) Сваки члан М. Ж. А. ће се старати да се пронађира и утврди на стварање железничких линија и осталих комуникационих средстава, у циљу олакшања и побољшања економских односа међу земљама М. Ж. А.

3) Чланови М. Ж. А. се обавезају да заинтересују трговачке коморе и компетентне организације у својим земљама да се у погледу културних и образовних нарочито прикључавања земља М. Ж. А. у оне тачке пропатирају се један саваз трговачких комора земаља М. Ж. А.

4) Чланови М. Ж. А. интересиће код својих влада у циљу да се учине олакшице у правном регулисању економских односа међу земљама М. Ж. А.

5) М. Ж. А. желећи да се постигну што јачи економски односи међу нашим земљама, изражава жељу да се осигура једна Банка земаља М. Ж. А. У циљу тога постаће се да се запитују заинтересује Владе и финансијске кругове наших земаља. О резултату оне своје акције обавестиће Управу најдаље после шест месеци.

6) М. Ж. А. изражава жељу да се организују савјези за земље М. Ж. А. и да се за те савјезе заинтересују широки кругови произвођача и потрошача.

7) Да би се оснижала домаћа женска индустрија, М. Ж. А. ће се постарати да се изврши свако годиче укидање царина на земљама женске израђивање да би се олакшала пројаја.

8) Сматрајући да свако регулисање економских односа мора бити базирано на моралу, М. Ж. А. ће се старати да се у свима економским односима спроведу највиши морални принципи.

За време Конференције Мале Женске Антанта у Прагу.

Као што има сваки интернационални скуп свој неофицијелно дејство, тако га је имала и конференција М. Ж. А., која је био исто толико заједница као што је била конференција сама.

„Ustredni Spolek Ceskych Zen“ позивао нас је на ручак, који је био интересант и другачији од оне који се био давао. Био је то „Дом за осамљене жене“. Дом је леп, велика зграда, довршена пре две године за удovice, самце и у опште за жене без дома. Оне су га нашле оуде у пуној мери. Као само после ручка разговарале унутрашност зграде, отворала су се врата соба и љубазна, задовољна лица су нас звали да уђемо. Изненадио нас је изненадан изглед ове појединачне собе и неколико лепа старичка опрема, у другим савим бела — све намењено по влиститом укусу, а на сваком прозору цвеће. Удобност се запажа и по свима осталим просторијама: лепа трезварија, библиотека с богатим избором белетристичких и научних књига, соба за пријатељско састајање, соба за различите приредбе, (теорорички и практични) одјелци за сваку једну од свих модерно опремљена кухиња. Све могуће удобности су у дому; становници располажу електричним лифтом, гасом, централним грејањем, ординационом собом. Све то за месечно 600 Кч. (ако има само једну собу). Ако помислимо да је пензија неколико 1000 Кч. по новом повећању 1200 Кч, видимо да могу те жене

безбрижно да живе. Сада је у дому 113 особа, међу њима 10 мушкарца.

Дом је саставио „Осредње Друштво Женски Покрет“ који је председница госпођа Туркинова. Друштво се задужило са гаранцијом државе, која даје јемство уопште за све нове зграде. Друштво има намеру да постане још три куће, две за жене, једну за мале породице. Нарпз за овај дом израдила је жена, архитекта Милада Петрикова. Нарочито је унутрашност дома симпатична, није ни најмање шаблонска и не потсећа на „женице“.

„Женски Клуб Чешку“ позвао нас је на ручак на Небожичку. Овде ме је дубоко потресла овај догађај: Госпођа Паминкова је позвала и Господина Бакула, учитеља, који је дошао са својом децом. Овај учитељ је већ сам по себи занимљива личност.

Он пропатује таквоману слободну школу, а не слободну у културно-образовном погледу: онда је показао методу наставе: настава се у њи потпуно пригодно, неприсилно, нарочито се пажња обраћа индивидуализацији тако да се најиче способности ученика гаје најинтензивније и развијају до највишег степена. Бакула је заступао ове своје мишљење до крајности и уредио је настава свесом по својим принципима — зато су га откљовили са свих школа. После тога он је дошао у Прагу да са славним лекаром Дром Једличком, који има завод за сакауту децу, нагом зводу имао је Бакула прилику да примени своју методу, која је баш за ту врсту деце најприкладнија. Како се то много тога дешава, дошло је између педагога и лекара до несугласица и Бакула је напустио зајед. Заним је узео под заштит доказе и Смишљива, који је заштитио зајед. марену децу и чак је нешто врећу обавестио и нечијег забавишта. Дешава се нарочито ручни рад. Он има тако велике успехе да се његова школа издржава сама од продајих производа. Исто тако гаји и певање.

Када су били пре неколико година у Прагу Американци, њих је неважно деце толико гинуло да су позвали њиховог лекара у Америку где је имао велике успехе. И нама се пеналили неколико песама које су нас потресле до суза. Дубоки утисак певана те деце је без сумње у искреном унутрашњем доживљају којим невају. Израз очију и потези лица сведочици су да је тужна мелодија одјек њиховог влиститог душевног живота. Ни хово дубоко осећање суствено је изложено на слушаоца, и писмо се чудило њиховом успеху. И нама се пеналили неколико песама које су нас потресле до суза. Дубоки утисак певана те деце је без сумње у искреном унутрашњем доживљају којим невају. Израз очију и потези лица сведочици су да је тужна мелодија одјек њиховог влиститог душевног живота. Ни хово дубоко осећање суствено је изложено на слушаоца, и писмо се чудило њиховом успеху. И нама се пеналили неколико песама које су нас потресле до суза. Дубоки утисак певана те деце је без сумње у искреном унутрашњем доживљају којим невају. Израз очију и потези лица сведочици су да је тужна мелодија одјек њиховог влиститог душевног живота.

Уштите је заштита деце у Чехословачкој веома развијена, јер не раде у тој грани социјалног рада само идеални појединци, него је и држава потпуно свесна своје дужности. Мало је држава које могу показивати тако добре заводе и тако узорно школство.

Имали смо прилику да разговрамо некоје школе. Меме су пре свега интересовале школе за мање одбрану децу. Присуствовања њим настави и изводио је часове. Алер се постарили учитељи с крајном индивидуализацијом деце. Из разговора са инспектором Земањском видела сам да је организација тих школа иста као код нас у Словеначкој, само да имају тако више тих школа (у целој држави 155 разреда, у Словеначкој само 11) и да се њихов рад много више него код нас.

Најинтересантније је било да сам видела државна школа за девојке у Круцу поред Прага. То је типичне школе, која тражи средње школску спрему или најмање нижу гимназију. У школи је теориска и практична настава вртларства и осталих предмета који су у вези са вртларством као кућање воћа, поврћа и т. д. Девојке добијају спрему за самостане управителнице великих имања, за вртларске

архитекте, вртларске инспекторе у санаторијама и великим заводима и т. д. Поред тога се труди школа да развија у деци културу у том правцу да се више спрема воће и поврће, а мање месо.

Школу води конзорциј Чешко Друштво за подизање вртларства у Прагу. Министарство Пољопривреде га много потпомже, даје субвенције и учитељство плаћа држава. Школа траје две године, а има и летње курсеве, које посећују већинам ферке велеврсности. Када смо се враћале из школе, притисао ми је једна између наших пратећих још о другим напредним школама за девојке у Прагу које због недостатка времена на жалост нико не обилази. Имају домаћине, породичне, више социјалне школе и т. д. Интересовало ме је да ли имају абсолютне тих школа после могућности за посао. Притисао ми је призна да да добијају тешко одговарајућа средства, нарочито: да се неће извести је конзервативна, а друга је у данашњој економској кризи јер је број оних који могу да плате тако сиремљене веома мало.

Она света што смо видели била је најзанимљивија насеобина у Круцу код Прага. Ово је несумњиво највећа социјална институција у Чехословачкој. Саграђена је у највиљском систему и има око 3000 места. Поједини пазнички службе за најразличитије сврхе: за сиромашне брачне парове без деце, за слабуљаву децу из Прага која остају цело дан на свежем ваздуху а у вече враћају се кућама, за сакауту децу, слепу, глувонему, инвалиде, за душевно мање одбрану, ревалесценце и т. д. Насебина је уређена најмодерније: има централну кухињу, грејање, електрику, гас, купатило, библиотеку, библиотеку, салу за телесне вежбе — одвојену за деце и одрасле — нарочиту салу за ортопедску гимнастику. За зградом је огроман врт који прелази у шуму. И шума припада насебини.

Ово је институција Прашке општине за усумену десетогодишњиме ослобођења. Због тога биће свечано отврштена идуће године кад се потуца 10 година Чехословачке државне самосталности. Општина је дала сто милиона Кч., нешто и новчани заводи међу којима Општиска Штедионица сама 45 милиона као упоменим на ослобођење.

Са поносом показивале су нам чешке жене изложбу „Почетци чешког националног пробудења“, где су изложене руморне слике списатеља, писаних и журналиста, а даље њихов начелни, одео, декрети аустријанских власти о прогањивању, оригинали првих чешких сликара и вајара. Изложба је давала снажан утисак живање истрпљености чешког народа.

Све што смо видели и упознале у Чешкој доволно нам је сведочило да се тамо такмиче мушкарци и жене у искреном раду за добро народа и за њихову будућност — учитељи ми је Масарику љубљена Ангела Воде.

Ово је институција Прашке општине за усумену десетогодишњиме ослобођења. Због тога биће свечано отврштена идуће године кад се потуца 10 година Чехословачке државне самосталности. Општина је дала сто милиона Кч., нешто и новчани заводи међу којима Општиска Штедионица сама 45 милиона као упоменим на ослобођење.

Са поносом показивале су нам чешке жене изложбу „Почетци чешког националног пробудења“, где су изложене руморне слике списатеља, писаних и журналиста, а даље њихов начелни, одео, декрети аустријанских власти о прогањивању, оригинали првих чешких сликара и вајара. Изложба је давала снажан утисак живање истрпљености чешког народа.

Све што смо видели и упознале у Чешкој доволно нам је сведочило да се тамо такмиче мушкарци и жене у искреном раду за добро народа и за њихову будућност — учитељи ми је Масарику љубљена Ангела Воде.

Ово је институција Прашке општине за усумену десетогодишњиме ослобођења. Због тога биће свечано отврштена идуће године кад се потуца 10 година Чехословачке државне самосталности. Општина је дала сто милиона Кч., нешто и новчани заводи међу којима Општиска Штедионица сама 45 милиона као упоменим на ослобођење.

Са поносом показивале су нам чешке жене изложбу „Почетци чешког националног пробудења“, где су изложене руморне слике списатеља, писаних и журналиста, а даље њихов начелни, одео, декрети аустријанских власти о прогањивању, оригинали првих чешких сликара и вајара. Изложба је давала снажан утисак живање истрпљености чешког народа.

Све што смо видели и упознале у Чешкој доволно нам је сведочило да се тамо такмиче мушкарци и жене у искреном раду за добро народа и за њихову будућност — учитељи ми је Масарику љубљена Ангела Воде.

Ово је институција Прашке општине за усумену десетогодишњиме ослобођења. Због тога биће свечано отврштена идуће године кад се потуца 10 година Чехословачке државне самосталности. Општина је дала сто милиона Кч., нешто и новчани заводи међу којима Општиска Штедионица сама 45 милиона као упоменим на ослобођење.

Са поносом показивале су нам чешке жене изложбу „Почетци чешког националног пробудења“, где су изложене руморне слике списатеља, писаних и журналиста, а даље њихов начелни, одео, декрети аустријанских власти о прогањивању, оригинали првих чешких сликара и вајара. Изложба је давала снажан утисак живање истрпљености чешког народа.

Све што смо видели и упознале у Чешкој доволно нам је сведочило да се тамо такмиче мушкарци и жене у искреном раду за добро народа и за њихову будућност — учитељи ми је Масарику љубљена Ангела Воде.

Ово је институција Прашке општине за усумену десетогодишњиме ослобођења. Због тога биће свечано отврштена идуће године кад се потуца 10 година Чехословачке државне самосталности. Општина је дала сто милиона Кч., нешто и новчани заводи међу којима Општиска Штедионица сама 45 милиона као упоменим на ослобођење.

Скулплате претплату за „Женски Покрет“!

Из предавања Г-ђе Ashby, председнице Инт. Алијансе за Женско Право Гласа.

30 маја, за време седнице управе Инт. Алијансе за Женско Право Гласа, одржала је жена председница, Г-ђа Ashby, своје предавање у Прагу предводећи са собом у својим неколико података у различитим државама. Г-ђа Ashby је међу осталим казала:

Као што је познато врло је развијени феминистички покрет у Скандинавским земљама особито што се тиче сексуално-етничких проблема, дочим је парламентарно-политички рад ондашњих жена, релативно слабији, и ако имају већ дуже времена право

гласа. Врло добар је у тим земљама положај жене као домаћице и супруге, а што се тиче напраног дјетета оно има већ скоро сасвим исте права као брачна жена. Било би неправдоно предугачки да овдје изађемо на теме прилики и списатељској Бјерсону и нарочито Ибсену, чије су драме «Авентур», «Нора», «Жена с морас» и т. д. револуционирале савест мушкарца у питањима еротике. Слична је ситуација у Данској, где је била дуже времена Министар Просвете, социјалистичкиња, г-ђа Ванг. Њој се имају великим делом приписати извесне основне идеје у Данској које су одржавале сада велике анкетe и многобројна предавања о питању рационализације и ограничења материнства. Тако такође постоји снажан покрет који иде за тим, да се уводи за женску пол само један начин без обзира на то да ли је жена удата или не.

У Енглеској је жена већ прва особа политички рад, али тек у крајњем случају добија је право гласа. У «House of Lords» јој је још увек заговорник. Енглеске жене су врло активне на пољу социјалног рада и сарађују у општинама. И у најмањим селима имају жене своје састанке, где се саветују о разним питањима јавног живота. У Сједињеним Државама Северне Америке живи жена врло рационално и енергично, извесне основне идеје у Конгресу су жене и адвокати и судије. Веома су активне на раду за заштиту деце и младежи и успеле су да се деца која су се отргнели о закон не шаљу у казивице него у нарочите домове, где се велики проценат опорави. У Аустралији је положај жене врло добар и био би још бољи, ако се постојећи велики додир међу женским организацијама. Али то је у тој земљи пространој земљи са ретком популацијом тешко. У Аустралији као и у некојим европским земљама (Холандија, Енглеска) примају жене у политички службу.

Релативно највећи проценат жена у парламенту има Немачка — сада 30%. И ако припадају најразличитијим политичким партијама, у питању жене» иступају и гласају заједнички тако да су социјални закони и услови за жену у Немачкој врло повољни. Уопште треба признати да немачка жена предавачи у феминистичком покрету.

Од Словенских народа најнапредније су Чехиње. Ивица самостанца и енергичан рад проказује велике успехе. Врло мало могућности имају аналитички поглед, пошто не имају пристојну или државну администрацију.

За Јелену де Виззаро Охмучевић.

Народна Женска Задруга у Дубровнику претрпела је у марту о. г. неонакниди губитак сирму своје годишње председнице Јелене де Виззаро-Охмучевић.

Величанствени погреб, који јој је био приређен, дирљиви говори Држави над лијесом покојнице, осјећајући епиграми и саопшти вјешници по граду, доказивали су, како Дубровнички народ и државна администрација хладну земљу једног тако жарко патристичког срца, које је уз све непогоде животне имало толике енергије и еластиčnosti, да није клонуло, већ је сабирало увјек нове снаге на корист оних ствари. С њоме је био у гроб још један потомак старих дубровничких господара, дични потомак великог срца и великог духа, који је својој држави и складност старог Дубровника са скромном, али тиком демократијом нашега вијека. И кад је Дубровник плакао над лијесом покојнице, није је плакао као остатак господских остатака дубровничке прошлости, већ ју је плакао што с њоме понака персонифицирану Иду, грофицу Лукарки Вољо из Војновићне Трпаче.

Јелена де Виззаро Охмучевић знала је да су прилике јаче од воље дубровничких господара, да се реликвије могу чувати, али се њима не да живети, опавила је, да је вал демократије арајак, па се је без колебања бацила

страствину службу. Али ваља спомнути да је била прва жена која је била изабрана у Средњој Европи у парламент (покрајински сабор бивше Чехословачке Аустрије) Чехиња, а била и Вицекраљица у Аустрији су прилике сличне Немачкој.

Врло напредују феминистички покрети код романиских народа. Ни у Француској, земљи Олимпе де Гогуа и других заслужних револуционара, не мају жене још ни активно ни пасивно право гласа. Али је положај Францускињиног боли као што је се могло закључити по њеној политичкој неједнакости. Француске жене могу бити и адвокати и присе. Судске есепојне половају у економској области. Аналитички француски жене према питањима јавног живота, последња је деинтересмана према политици уопште код великог дела Француза. Тако се баве политиком само извесни кругови. Да у држави Муслинија, где се и мушкарцима већ узимају права, жена нема так посло, разумје се по себи. То је тим јасније, јер су у средњем веку баци на универзитетима Италије радиле заслужне жене. У Румунији имају жене пристоју општинске одборе али само кооплатијом.

Што се тиче Оријента, даље Азије, може се констатовати у последњим годинама врло велика агилност као последица националних покрета у којима су жене врло активне, као што је у Јапану и Персији. Све се оснивају Женски Клубови и жене додвјавају вишу наобраву и места у јавној служби. И Азиатски народи имају већ своје лекаре и т. д. На Далеком Истоку најнапредније су Јапанкиње. У Кини се одиравају сада и у погледу женског питања велики догађаји. Револуционарне Азиатске жене провела је у главном Европска жена која им је показивала путеве. Како видимо свуда је енергичан покрет и можемо мирно гледати у будућност.

Интересантно је да г-ђа Ashby није ништа казала у погледу Совјетске Русије. Али на упит једне присутне Немке рекла је, да је у Совјетској Русији теоретски спроведена равноправност жене са мушкарцем, само да услед рђавих економских прилика жене много од своје слободе немају.

Прав. Др. Јулија Хиланец-Борћевич.

Ширите круг читалаца „Женског Покрета“!

Е ређају се такође учитељице свих класа. Отпагена у сунтоу раскопа старог Дубровника, у тијесној уаини иза Голе, где се около дике палача старих Охмучевић, дошла је у Стоп, да живи у малој собици са дрвеном дуларском постелом, несталним столчињем и нешто сејдалца и незијана мирна резинагија морача је имовност околини. Тоја је знала да самодубље дубровничких господара. Пула на снаге, чврсте воље и полета, знала је да освоји мало градић негдашње рупбулке, где ју је све цијенило, а незије ученице, онда нестачна девојка, заволеле су је као мајку, гордице су с њоме с неким страхом, који је значио респект према објављеној и идеалној учитељици. Настав-

нички је рад у школи био маљен према великим начелима незије пlemenити душе, па је свој одгојни рад ван школе замењивала са хуманим и спасавао она што је могло душевно да настрада, а похваљала и дирљива величаношћу, што је тијелесно страдало.

Из доба мојих наука у основној школи остале су ми неизбриво ушати три слике из оне школске једној, гдје ме држи на једну и чупује, како да назајске научим Витку под Висом». У другој је гледам карика из казне са затвором у школи дарива кажњеницу, сиромашну Х. са главом круна, а у трећој је видим сву забринућу, како својој малој школи уз чешља и глади косу и сире је. А другој је сунчана да протрчи, како јула, учешљива рад нестачног лакоумца својих бидејних штигниња и колико је раозарана искусила ради њиховог неуспјеха, колико је весеља и вредине имала с њиховим испехом.

Било је природно да је за незију бистру интелигенцију основна школа била премалено поље рада, па јој је положиоши испит за грађанску школу, као стручној учитељици отворено ширити пути и олакшава могућност да се она врати у својој школи град, где ће несесобним програмом да настави свој рад на просвјетном пољу. Дошла је у Дубровник као учитељица на вјешаоницу, основношколу спојену са препарираоница, а за

Ката Гатин-Душин.

Вољила је кист и оловку из дјетињства. Правила је слике свјетлана и портрете госпоља познатих, за које се она плаћала, да су јој били Рођена у Трстину, и касније Добротрој плаћала ужу у чаробној природи бокотокоторског азеља. Учила је у Сплиту, а касније уметничку академију у Загребу. Удата за глаумца Дубравца Душиња, милињика забречење публике, кртелас се и даље у друштву, које је потгодало развистку њеног уметничког духа.

Недавно је изложила у Салону Галерије Стамбула, а она како је наступила у Загребу и побрала много лиљана и заслужана пријазна тридестарадова што акварела, уља, пастела цртежа.

То је била уједно и прва колективна изложба жене-сликарнице у Сплиту. Изложбу је отворио начелник Др. Иван Тартаља, те је за младу умјетницу рекао међу осталим, да у души својој одјекује суђења умјетнички позив, који се више постаје задовољ њеног живота.

Сав је културни Сплит са симпатијом поздрављао сликарницу и признајући одличне умјетничке квалитете.

Неће слике пуње живота одојају жене — која зна, да продире у људску душу. И она стачени, па пошто проматрају поједине слике, наћи ће у многој нешто из којег кућка Катине душе и одогуеније њеш момнат њеног расположења. Она зна, да кистом каже оно, што хоће.

Један од пријатних најрђених њених радова јест аутопортрет. Успоредно, асиметрично до аналта, приврени шалом на рукама, од повозаних бокалских шфорова... Та озбиљна појава младе жене, са дубоким мисаоним очима привлачи својом позорношћу и неоспорно оставља на свакога дубок утисак.

Поред аутопортрета истицу се двије уљене слике «Демон» и «Дјевојчица», изражене по узорима класике. Те двије слике, које уједно представљају и дил контраста у расположењу и композицији, дају, сподују и издјелене везе радове, а показују добро познавање класичних мајстора.

Успјели су јој и дјечи акварели пуни пластике. Цртежи су јој такође врло веома добри, већ којима се истичу и добром цртању особито студијне глане. Од пејзажа је најуспјелији «Сплит» са много незије топлине и колорита.

Сви радови г-ђе Гатин-Душин, оданих и мајку жељску уједно, да се за њу може рећи, да у изавађају

умјетнички концепција има мужевне потезе.

Прва је изложба ове младе умјетнице свакако успјела, те нас испуњава надом, да ће у свом даљем развистку досећи у нашој сликарској умјетности замјеран положај.

Сплит.

Зорка Буино.

Писмо са села.

Да би се наши читатељи уверили колика је потреба у нашем народу да се што је више боримо за постигање наших циљева, доносимо с времена на време писма, која Женском Покрету стичу из разних крајева наше земље. Ова је писма бити најбољи доказ да је Женски Покрет поникако из потребе нашега народа, да он има одјека не само у варошима, већ и у нашим селима. Доносимо извесна писма, пуштена једном чланици Удружења Женског Покрета.

«Многопоштенова госпоњиче,

Прочитао сам нотичу у Вашем предавању која је одштампана у «Политичкој» од...

Рад Женског Покрета заинтересовао је и мене и моју жену, до да ја душе и ми смо вољни да Вама и Вашиим многошестеним другарињама у Женском Клубу помажемо свом душом и морално и материјално, колико год будемо могли — доживотно, у толико прије, и у толико више, што ми живимо у селу и међу селанцима, женским скоро свакога дана својим очима гледамо неоплакане муке, које наше по души племените и по стању и дивном женском-човечанском облику девојке носе, пате, патњи без заштите подлежу, падају и пропадају само зато што је свет у селима у предграђу и Јужној Србији до најдубље и најбољнијег савјезња не просресен.

Ја и моја жена не можемо сами ништа, али чланице из Женског Покрета могу много и врло много ако пођу по обилжним варошима и селима да држе предавања о правима и дужностима жене, као сестре код браће без мајке и оца, као супруге код мужа, као удове код сестра и сестрица, као мајке и оца, као жене у људском друштву, јер ни 3% не сматрају жену са свога најбољег и највернијег доживотног друга, већ је сматрају за свога куљеног и доживотног роба. Баш данас, после ручка, унаде једна оцајна старица, сва испребијана, са преболним превјаном и запоменама: «ман госпођо и господарице, би ме прождети муж и т. д. Уверно сам се не једнаћу.

Одвољиво схваћане свога живота и примјерно познавање свога предмета, била је рђо награђена титулом професора на препарираоници и то у оно доба, кад су традиционалне преписке стајале на путу, да се и паметна жена постави женама за професора.

И тада сам имала среће да спознам како јавна женска личност суственом мојићутица на женску младу душу, а то смо схватале све, јер је само она за нас била једина светиња, а она је била једино ерешитије, благодотворну незију раду око стварања независних женских школа. Како је била сама слободна и лијесна свих традиционалних спола, које су саиљане женски свијет пошешто аналитичног града, идеал јој је била слободна а појртворна жена, па рђа она мајка слободна и лијесна, па рђа она «Учешљиве госпоњиче» је писма била једино ерешитије, благодотворну незију раду око стварања независних женских школа. Како је била сама слободна и лијесна свих традиционалних спола, које су саиљане женски свијет пошешто аналитичног града, идеал јој је била слободна а појртворна жена, па рђа она мајка слободна и лијесна, па рђа она «Учешљиве госпоњиче» је писма била једино ерешитије, благодотворну незију раду око стварања независних женских школа. Како је била сама слободна и лијесна свих традиционалних спола, које су саиљане женски свијет пошешто аналитичног града, идеал јој је била слободна а појртворна жена, па рђа она мајка слободна и лијесна, па рђа она «Учешљиве госпоњиче» је писма била једино ерешитије, благодотворну незију раду око стварања независних женских школа.

Кад је осетила да јој усидије порушеним здравља и енергије и енергије да настава својој одгојној рад међу селуђим просвјетним радницама, узела је најрије одсуство па трајни мир али не да мирове, већ да тишко настави и да дјелом остварује кар-

1) Трилогија: На терачи, Војновић.

svěho dobrotu i čtu da naši selaznici, u svojih i u naših učila uroka odžru svoje ženo bitinom... tukuzi je kraj celo dvorštine do kapije, na se odvoji da juži isprebijanu, on se odvoji da juž pomožu lažnikh сведо ка ствоји одвратне кривиле же које никад сиротца није ни у сну помилљала.

Потребно је врло много рада и труда, да се наши по души врло добар, вредан и разборит селачки мушци и женски свет просвети и научи праву и дужности, којима располаже отац према деци, деца према родитељима, брат према сестри итд...

Молим Вас најуредније, као своје рођено дете, да са уваженим чланицама најдубље размислите, каква ће предана бити најгоднија за неписане и само селачкога живота обојета пола, а ја сам уверен да ће и жуди и жене и момци и девојке као лист са горе сида из ових лепих планинских сеља, да чују нову и спасоносну науку из научних уста својих високо културних сестара из Женског Покрета.

Ако хоћете, ја и моја жена вољимо да прво предавање по велики почеу на нашем лепом крају, у Рајску или Тибенку, али пре тога да дође Ви са још којом чајиницом код нас бар на дводневно гостовање, те да Вас ја као селачки син сиром на лицу места упознам са неопшаним патњама и жељавицима, под којима наше сироте селачке надују и протрпају без заштите и без наде на спас.

Вас и све чланице Вапег уваженог клуба многу поштују
16 јуна 1927 г. Персида и Миљивој Николић,
Шека,
мајор-инвалид,
пошта Рајска, Шека.

Белешке.

Школа за помоћнице учитељца домаћинских курсева. — Женски Покрет у Београду је отворио у својем Клубу Кнез Михајилова 46 школу за помоћнице учитељца домаћинских курсева. Школа је отворена 15 јуна и има 20 ученица. Циљ школе је да се настави, у којој мора да познате свака домаћинца, у школи се предају и ови предмети: матерински језик, рачун, телесно и душевно васпитање, полупривредна, физика и хемија, земљопис и историја, хигијена, наука о домаћој економији, домаће газдинство, женски рачун, рачнопис, цртање и певање. Управитељница школе је г-ца Драга Радо-

нови. Женски Покрет ће и у раду ове школе обавештавати своје чланове.

Добротворна Задруга Пачевацких Грбница одржала је неисте на својој ј. зан. шк. у посету гостове референта Дубинке Кривевић, извешајца Мин. Тр. и Индустрije. Најзад је одржана г-раба банатске шаре, које прикупају Г-ба Познанова упр. школе. Уметнички везови и ткања, које сведоче о великом развиту естетског осећаја жене из народа, свесног рада начевачких Српкиња, изложене у радионици банатских ћилимова, изазвало је најдубље одобрење изасланика.

Интернационална Лига Жена за Мир и Слободу. — У другој половини месеца јуна прошле су кроз Београд чланице Интернационалне Лиге Жена за Мир и Слободу, Г-ђе Н. С. Врбунт (Кнез) и Г-ђе Статли (Америка) и Г-ђе Кривац (Америка). Оне су посетиле Женски Покрет, живо су се интересовале за феминистички покрет код нас и пропалагле у оснивање југословенске секције Интернационалне Лиге. Све три дошле су из Бугарске. Г-ђе Врбунт и Статли бориле су се у Бугарској годинама ула руковођице акцијом за оснивање женских организација «Friends Relief Mission» (некевије) за помоћ избегличкој деци у Бугарској. По њиховим изјавима у Бугарској постоји секција Лиге за Мир и Слободу, која је врло активна.

Последњи избори у Аустрији. — 21 априла су ови избори за парламентар. У појединим областима су истовремено били избори за обласне скупштине а у многим местима и општински. Жене су, на жалост, биле дуга поштомачка чекања међу посланицима много тражеле, али се према њима као кандидатима имало мало обзира. Само је социјал-демократска партија дала добра места на кандидатским листима женама. Њих шест је било изабрано: Аделхайд Пух, Еми Фрејндлић, Габријела Профт, Амалија Сајда, Ана Бошек и Марија Тупл. Остале партије немају жене међу посланицима у парламенту. Штета што је Олга Рудел-Займек повукла своју кандидатуру. За бенку општину изабрано је девет жена одборника, шест социјал-демократкиња и три из хришћанско-социјалне странке.

Кемпила вођа преговора за састав владе. — У Гирингени је пријамко последње фазе покушаја за састав владе Д-р Марија Шулц, демократски посланик у тириншкој обласној скупштини, који је претужио својим колегама у историји немачког парламентар.

Занос, кад ми је за: краток задељег само боравка у Сплиту читала пјесмо од једног свог штићенице са насловом „Драга мајко“. Кад ми годте тајне не би биле човеку свате и ма које не би већином скривао у дну душе своје — „Исповиштелије“ би најбоље могле да опише величину многог људа, та би у том случају и ми Јелена де Бизаро Омучевић моје већ нешто што је слава многих људи, који су били јакчи на ријечи и перу, не тако на делу. Ова племенита а скромна душа радила је бас претензија на признање, налазећи га у својој ведри свјетлости, али дуготрајна част председнице Женске Задруге и неких других пјесма, које јој потпуно свој отпастан и напредак су сусе, које су пратиле мртво оцело над остацима непријатеља Јелене, биле су признање Дубровничкој ријеткој жени — Или Војновићевој — и Браници Шеновић.

Како је Јелена де Бизаро Омучевић превећ осејала и живила веша нутријим животом, то није била јакна да ријечи, а није имала ни претензије на то. „Ја не знам говорити“ рекла је више пута учитељницама, које би се пригодом љезина боравка окупиле, да јој спреме какаво ичевање, а она била скромна и неговорила неколико ријечи, али тако толиво и пробуђено, да би за пар часова морала настати шутња, јер би те старе успомене везане с њоме преживе биле, да те оставе хладна. И ова је велика и племенита душа

таризма да је задатак овакве врсте поверен једној жени.

Први немски министар у Италији. — Летишња Амдра је прв кртакот времена послужила као прва жена задарити испит на државној школи за инжињере у Риму.

Облагатоно васпитање девојака у Турској. — Турски министар просвете наредно да се две девојке, чак и оне које припадају домаћим племенима, обавезно имају посещавати курсеве из негована деце, хигијене, социологије и за реформу ода.

Испеванија у судској судбини. — Суме Ченг, први кинески земски адвокат, је прва жена у својој земљи којој су националисти поверили дужност судије у шангајском суду.

Интернационални Конгрес за Социјални рад одржава се од 9 до 13 јула 1928 г. у Паризу. Председница одбора за припрему тога конгреса је г-ца Д-р Алиса Масари, председница Френчког Крета за социјалној. Конгрес је одржио први рад у секцији за општита организација социјалнога рада; 2) васпитање и спрема за социјални рад; 3) методика индивидуалне заштите; 4) породица и индустрија; 5) Социјални рад и народно здравље. Расправе у другој секцији вођене позната немачка социјална раденица Д-р Алис Саломон.

Занимљива статистика. — Веома интересанту статистику израдио је статистички уред Берлина. Та статистика одговара на питања: да ли имају жене познати или без познати већи изглед на удају. Статистика одговара у корист жене а познотом. Год. 1925 удале су се у Берлину 35.092 жене од којих је било само 3.889 или 25,2% без познати, или три четвртине свих жена које су се године 1925 удале у Берлину вршиле су позив. Највећи број жена које су се удале биле је запослене у трговини као кореспонденцијне, стенографичке, рачунске чиновнице, продавачице, и надзорнице у великим магацинима и т. д. На другоме месту су жене, запослене у занатима, предузећима, а на трећем месту служавке. Дакле пут у брак воде преко познати.

Недавно је Беч уредио за опораваке деце. — Године 1926 послало је Беч 35.000 деце на опоравање за време летњих месеца, тако да је свако дете, просечно, било по 35 дана у фералимим колонијама. Трошкове овог летовалишта поносила је државна општина уз припомоћ збирке „Недеља за сна."

Имала својих разочарана и одрицана, које сигурно хартија није поверљова, па је свој дневник понијела собом у гроб, који се ајаке у романтичним Бречинама над морем, под сјетним чимпрезија у близини прејимних црквица.

С Јеленом де Бизаро Омучевић изгубио је Дубровник жену велика срца и великих идеала, жену ријетке енергије и беспримјерне љубави. Над њезином пелесом на дан погребна склоњено је главу читави Дубровник, а незији ће рад бити забележен у дубровничким аналима, те ће се дуго уз литерарни рад Цвијете Зуоричеве, Анце Ђукићеве, Богосиљине, Бугарица Туркеније и Јелене Рајне, представница старих Дубровника, споменица и каритивно-просветнија самопријегорни рад Јелене де Бизаро Омучевић, као ријетки примјер савремених Дубровника. На њезином вјечну успомену нејане су другарице у раду, у Народној Женској Задрузи у Дубровнику, основале фонд за прикупљање старих ученица „фонд Јелена де Бизаро Омучевић."

Сплит.

Др. Јелка Перич.

Преплаћује се на

„Женски Покрет“!

свајне деце. Међу овом децом је било 7.290 шетрага (мушких и женских), који су провели своје ферије у св Беча. За њих је, поред општине, помоћ добивена и од Уреда за Осигурање Радника. Фералине колоније биле су смештене у 177 места, у којима није уброяно 26 колонија у најближој околини Беча.

Проба крви као доказно средство за ванбрачног оца. — У Бечу већ дуга времена допуштају судови у тужбама за истраживање ванбрачног оца као доказно средство пробу крви, јер су медицински стручњаци изјавили да се може с потпуном сигурношћу закључити из проби крви ко је отац детета. Ако се установи код детета крвна група 2 или 3, мора се код једног између родитеља, или код мајке или код оца установити иста крвна група. Ових дана је Највиши Суд у Аустрији доноси начелну одлуку да важи проба крви као доказно средство јер ни код једног својско доказног средства не постоји више као могућност и вероватност. А пошто проба крви садржи најмање оба ова доказна средства, то је треба оценити као доказно средство у вези са осталим доказним средствима. У конкретном случају, због кога је била донета ова принципална пресуда Највишега Суда, је осумњичени отац ванбрачног детета порицао да је он отац и тражио је пробу крви, и ако је мајка детета доказала да је у критичном времену имала интимне везе са осумњиченим. Проба крви показала је да немају ни мајка ни отац ову исту групу крви као дете и суд је донео пресуду да осумњичени није отац и ослободио га је плаћања алиментације.

Публикација Лиге Народа. — По предлогу савременог комисије против трговине велим робљем у Лиги Народа, Савет Лиге Народа је 1923 г. одредио један Комитет стручњака да протудира ово питање. Велике трошкове, које је захтевала испрсна анкета по овоме питању покривени су прилогом од American Bureau of Social Hygiene и American Social Hygien Association.

Извештај рада ове комисије стручњака завршен је, и праву партију овог извештаја већ је Лига Народа објавила. Ови извештаји, одштампани у једној великој брошури, веома су интересантни, и од огромне су користи за све организације и за свелачности, које се брде против трговине белим робљем. И с тога објављујемо у нашем листу да би се сви заинтересовани могли обратити Лиги Народа, одсеку за пропаганду, ако је желе купити.

Биланс Светскога Рата. — Скрећемо пажњу жена на статистику Светскога Рата који је недавно забележио један чешки лист:

Велики Светски Рат је бројем људских жртва превазишао све раније ратове. Погинуло је и умрло 10 милиона људи, рањено 20 милиона. Мртвачким ковчезима палих (кад би се све јутод од другог ставили) могао би се пет од 10.000 км. поставити — можда од Берлина до Владивостока. На Светски Рат је потрошено 700 милијарди златних марака. Није лако представити стварно значење овог броја. Али, доволно је приметити да предност светске железничке мреже износи половину ове суме, а светска трговачка флота четвртину. Вредност злата у целом свету од 18-19 трХ века не износи више од 10—11% трХовскога Светскога Рата.